

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 19-04-2022 r.

Marcin Wiącek

V.565.69.2022.GH

**Pan
Andrzej Adamczyk**

Minister Infrastruktury
via ePUAP

Wielce Szanowny Panie Ministrze,

jestem wdzięczny za podejmowane przez Pana resort działania mające na celu koordynowanie i inicjowanie pomocy w zakresie zapewnienia publicznego transportu uchodźcom przed wojną Ukraińcom. Jedną z form tej pomocy są oferowane przez prywatnych przewoźników kolejowych nieodpłatne przejazdy w pociągach PKP Intercity dla uchodźców z Ukrainy. Jak wynika z doniesień prasowych, wzorem PKP Intercity podążyli również inni przewoźnicy kolejowi w Polsce.¹

W dniu 30 marca br. Pan Andrzej Bittel, Sekretarz stanu, pełnomocnik rządu ds. przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu ogłosił nowe zasady tymczasowych bezpłatnych przejazdów PKP Intercity dla uchodźców z Ukrainy.² Wynika z nich, że od 1 do 30 kwietnia br. z bezpłatnych przejazdów pociągami PKP Intercity mogą skorzystać następujące grupy obywateli Ukrainy: dzieci i młodzież do lat 18, kobiety, mężczyźni powyżej 60 roku życia, mężczyźni w wieku 18-60 lat z niepełnosprawnością. Dokumentami, które poświadczają prawo obywateli Ukrainy do skorzystania z bezpłatnego przejazdu w komunikacji krajowej są: ukraiński paszport, który potwierdza przekroczenie granicy po 24 lutego 2022 r. lub inny dokument ze zdjęciem potwierdzający tożsamość, np. dowód osobisty, prawo jazdy, legitymacja studencka wraz z potwierdzeniem nadania numeru PESEL, w którym oznaczono status cudzoziemca jako osoby, która przekroczyła granicę po 24 lutego 2022 r.

¹ <https://www.rynek-kolejowy.pl/wiadomosci/bezplatne-przejazdy-dla-uchodzcow--nowe-zasady--107486.html>

² <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/nowe-zasady-tymczasowych-bezplatnych-przejazdow-ppk-intercity-dla-uchodzcow-z-ukrainy> [dostęp: 19 kwietnia 2022 r.]

W rozmowach, które odbyłem z przedstawicielami organizacji niosących pomoc uchodźcom w Przemyślu, przekazano mi, że przyjęte przez przewoźników rozwiązania nie odpowiadają na wszystkie potrzeby kryzysu uchodźczego. Zgłaszany był w szczególności problem, że wśród uchodźców są również mężczyźni w wieku 18-60 lat, bez widocznej lub stwierdzonej niepełnosprawności, którzy nie mogą skorzystać z bezpłatnego przejazdu. Trzeba zauważyć, że osoby te także mogą potrzebować pomocy ze względu na brak środków na przejazd. Często mężczyźni ci są również jedynymi opiekunami małoletnich dzieci. Ponadto przekazano mi, że wielu obywateli Ukrainy przechodzi granicę, korzystając z uproszczonej procedury, gdyż nie posiadają oni przy sobie ważnego paszportu. Straż Graniczna nie może wtedy potwierdzić – stosownie do wymagań przewoźników – daty przekroczenia granicy, co z kolei częstokroć powoduje faktyczną niemożność skorzystania z nieodpłatnego przejazdu. Problemu nie rozwiązuje możliwość wyrobienia nr PESEL, ponieważ wymaga to kilkudniowego oczekiwania. W efekcie wielu uchodźców nie ma za co wydostać się z Przemyśla.

Jednocześnie pragnę zauważyć, iż udzielanie uchodźcom pomocy w ramach zniżek handlowych stosowanych przez poszczególnych przewoźników kolejowych może rodzić chaos i niepewność podróży co do zakresu ulg przysługujących im na danych trasach komunikacyjnych. Uniemożliwia to również szybką reakcję państwa na zmieniające się przeciwie potrzeby. Jak należy przypuszczać, stosowny instrument do kreowania polityki państwa w przedmiotowym obszarze stanowi ustawa z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz.U. z 2018 r. poz. 295 ze zm.).

W związku z powyższym, poddaję pod rozwagę Pana Ministra inicjatywę wprowadzenia stosownych uregulowań ustawowych w tym zakresie w ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. poz. 583) poprzez adekwatną modyfikację zakresu ulg ustawowych.

Przekazując powyższe, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627, ze zm.), proszę o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie.

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/